

Előfizetési ár:
Vidéken: Helyi:
Évnyelvre 2 f. 50 kr. | Évnyelvre 2 f. 24 kr.
Félévre . . . 5 f. 40 kr. | Félévre . . . 4 f. 48 kr.
Eladás egyes számonként nincs.

HETILAP.

Hirdetések és magánviták:
Hirdetések és magánviták minden izbeni
tűk négy hasábos gar- beiktatásnál még 10 pkr.
mond sora 3 p. kr., a bélyegdíj számítandó.

Az iparvilág, tudomány, művészet és szépirodalom köréből.

E lap szellemi és anyagi ügyeit illető minden levél
a SZERKESZTŐSÉG-hez czimzendő.
Bérmertelen leveleket csupán rendes levelezőinknél
fogadunk el.
Kéziratokat nem küldünk vissza.
Megjelen e lap jelen ivnyi alakjában minden szerdán
és szombaton dében.

Tartalom:
Mezőgazdasági tanulmányok. X. J. E. — A mérge-
zésekről. (Vége.) — Régi nyelvművek. — Uti le-
velek. — Levelezés: — Kalotaszeg. — Dézs. —
Hirfűzér. — Harmadik közlemény a színházi rész-
vények gyűjtéséről. — Felhívás. — Tárca: ve-
gyesek. — Hirdetések.

Mezőgazdasági tanulmányok. *)

X.

Magyar gazdánk mint egyebekben, ugy
a szőlőművelésben is vagy makacsul ragasz-
kodnak a régihez, vagy egyszerűen gyökeres
javítást oajtanak behozni. Innen következik,
hogy míg némelyeknek külföldi fajokkal be-
állított egy két láb szőlője van, addig őt hat
szőlőhegye karó nélküli, térdig érő csutkóra
nőtt, néhol pusztává sőt marhalegelővé vált;
némelyik oly gyér, hogy három annyi tökéje
is elférne; másik oly sűrű, hogy vadsága miatt
levét alig ihatni. Néhol a szőlőfajokra nincs
semmi tekintet: a legsilányabb fajok a leg-
bujább növésűek lévén, ugy elharapodtak,
hogy a nemesebb fajok termését ki sem l-
merhetni; a kevés jó ugy szőlván elvész a
sok roszban. A művelés is csak ugy részbe
s földéért történik, a vinczellérek és gazda-
tiszték a mint egyéb mezei munkától érke-
znek, csak a szerint adják meg a szőlő mun-
kát; javításról alig van csak szó is.

Az ily szőlőkezelés nem fizeti meg ma-
gát. Hogy valakinek 15—20 veder rizling-
bora, muskatály vagy francia bakatora le-
gyen, s e mellett valamennyi szőlője az érin-
tettem módon mívelődjék, ez valóban semmi
sem kevésbbé mint okos gondolás, s követ-
kezése előbb utóbb a lesz, hogy a szőlőhegyek
pusztákká válnak, a pinczék bomladoznak, a
zsebek megürülnek, az erősek — névben és
tekintelben hatalmasok, naponta kisebb száma
olvadoznak.

A szőlőművelést Erdély egyik fő jöve-
delmi forrásául maga a természet rendelte,
magasan fekvő az ország. Oktalanság a föld
ez eredeti rendeltetését nem érteni, kellőleg
nem méltani. Jól használván számos borter-
mő hegyeinket, nem csak hogy a lélekbitűtő pá-
linkaivásra nem szorulna földünk népe, de sőt
jövendelő külfelkereskedést izhetnek finom
borainkkal.

Erdélynek más országok felett eddigelő
két előnye volt: egyik, hogy künn a hegye-
ken sok és jó bortermeszhettek, belől a he-
gyek gyomrából megbecsülhetetlen aranyat,
ezüstöt hozott fel. Az utolsó kérdés alá van
véve, vajha az első is be ne következne!

A szőlőművelés egyike a legfértiasabb s
nemesebb gazdai foglalkozásoknak, megfér a-
kárminő élet-állapottal — így gondolkozám
gyermekeségem óta. Most földművessé lévén,
leginkább erre fordítám figyelmemet.

A főlebbi szőlőkezelés vala vidékünk
is divatos. Én láttam káros voltát s orvoslá-
sán kezdém hányni vetni figyelmemet. Köny-
vekből olvastam volt eleget, csak tapasztalás
kellott. A hegyeken lévő szőlőfajtákat, a mű-
velésmódot, szőlőim baját, a kezelési hibákat,
szóval a helyi körülményeket kiismerni első
dolgom vala, azután, hogy javítási módokhoz
nyuljak.

(* Lásd Hetilap 50-ik sz.

Javítás és gondos művelés által
olyanokká tenni szőlőimet, minők-
nek lenni kellene, vagyis a megle-
vő tökéket és fajtákat elsőben jók-
ká, termőkké tenni, azután idővel
megnemesíteni — ez vala kiindulási
elvem.

A gyepüket mindenek előtt kijavítam,
nem csermelyével, nem is tövissel, mert ezek
igen hamar elrothadnak, vagy a marhalegel-
tetők és pásztorok őszszel elégetik; hanem
eleven bokrokkal és cserjékkel. Ugy tartám,
hogy a jó kerítés jószág vagy mezei birtok
körül életnek jele, igyekezetnek bizonyítvá-
nya; de a biztos birtoklásnak, kellő haszon-
vételnek is egyik főkezesége. Kerítéstelen
jószág, gyepü nélküli szőlő, bizony minden
gondolható esetben szomorító látvány!

Elegendő és jó szőlőkaróról gondoskodni,
második dolgom vala. Karózatlan szőlő árva
szőlő — így hallám még nagyapámtól; apró-
ság, csögbög karó özvegy asszonyi gazdasághoz
nem férőhöz való. A szőlő nem is terem, ha
illően nem karózzák; a ki erre nem képes,
ne is mondja magát boros gazdának. És pedig
jó cserefa- és fenyő-karót szerzek; másféle
u. m. akác, fűz sat. amannak csak gyenge
pótlója: a szél mindjárt kidöntögeti, a legel-
ső jó termés földre buzza. Az igazi karós
szőlőtulajdonost már első látásra jó gazdának
hajlandó hinni a dologhoz értő. Mint a nőnek
férfi segély, ugy kell a szőlőnek a karó, ha
akarjuk hogy igazában teremjen... Most a szőlő-
fákhoz fogok.

A mely szőlőim szerföltöt el voltak csut-
kósodva, s magfái, miket megifjuitni lehessen,
nem valának, földszinben kivágtattam s így
neveltem belőlök új magfákat. A melyek csut-
kósok voltak, de elég magfával birtak, körül-
ástam, s egy lábnyira belé eresztettem a föld-
be — mit nálunk süllyesztésnek hívnak —
a magfákat szálával, két szálával, hármával
elosztottam, s így két, három, sőt némely tö-
kéből négy anyaszőlőfát is szaporítottam, a
mint a szőlő gyér vagy sűrű volta magával hozta.

Hol a csutkó nem volt nagy, de a mag-
fák el voltak vntülve s szerföltöt felhág-
tak, azokat egy lábnyi árokba eresztettem jobbra
balra, a mint ismét a töké gyérsege vagy
sűrűsege kívánta. Ezt nálunk rokkantás-
nak hívják.

Azért tevém pedig ezeket, mivel ugy
gondolkoztam, hogy azok a vén szőlőtökek
40—50 év óta soha meg nem ifjuitatván,
télén dérnek és fagnak, nyáron esőnek, szél-
nek, nap hevének folyvást kitéve lévén, le-
hetlen, hogy termő erejük ne csökkenet volna,
lehetlen, hogy e megvagdalt, meghasogatott,
összevissza sebzett csutkók ugy jól érezzék
magukat kün a föld szinén, ugy táplálják mag-
faikat gyökereik, oly gyümölcsöket terem-
jenek, mintha benn lennének gyökereikkel együtt
a földben. A hol épen ellenkezőleg mint ná-
lunk — tökére mívelik a szőlőt, hiszem, el-
lene mondanak elméletemnek; de hogy ná-
lunk, a mi hegyeinken, az én kezelésem alatt
helyeseknek bizonyultak be, azt jó lélekkel
állithatom.

Szőlőim gyérségén s jobb fajtákkal sza-
porodásán, ezen kívül, s jobban segitettem.
Hol elég magfa volt — így nevezik nálunk

a jövő évi termésre kinézett venyigéket —
egyket kettőt a szebbjéből fél lábnyi méjjen a
föld alatt elvontam — ezt nálunk homlitás-
nak hívják, második tavaszon az anyatóktól
elmentszettem. Néha második kapáláskor a szebb
venyigéket három ujnyi kis árokba a por alá
elhuztam, nyáron által meggyökeresetek, s már
őszszel, mint kész gyökeres szőlőt előlöttem
— ezt a mi szőlőműveseink porhajsának
nevezik. Máskor a sűrű és külön gyökerű ve-
nyigékből egyetkettőt jó gyökeresen kivettem
s elüllettem — ezek néha az első évben mind-
járt termettek. Máskor ismét őszszel takarítás-
kor — mit nálunk metszésnek hívnak —
levagdalt épebb venyigékből egy két izet csa-
panyólag vágva késő őszszel nyirokban jó
méjjen elüllettem s három négy évre ebből is
kész szőlőtő volt. Ezt nálunk késaljfanak
hívják.

A mint a gyér szőlő munkát és költsé-
get nem térít meg, ugy a szerfelett sűrű, ren-
desen, édelhelten bort terem. Például hozom
fel a szász borokat. E népnek — különben
igen bölcs — életelve: mindenből a legnagyobb
hasznot huzni. Ezért ők oly sűrűn hagyják
szőlőiket, annyi venyigét nevelnek, hogy mint
egy cziheres erdő néznek ki szőlőhegyeik.
Rengeteg sok borok terem, de csak másod
rangu, sőt legtöbbsnyire gyenge. A medgyesi
és bolkácsi bor kivétel.

A sűrű szőlőben haszon nincs, ha eladás
végett termesztjük a bort. A vevő utójára is
a jobbat keresi fél és fizeti jobban. Közepes
vagy gyenge bor bár mi sok, csak házi hasz-
nálatul vagy saját korcsomárolásnál ér fel ke-
vés jóval, vagy oly buta nép között, mint a
mezőségi, melynek olcsó bor kell, ha még oly
rosz is!

Szőlőimet az előbbi módon elrendeztet-
tem, mindenfélét fél öl vagy legalább is egy rőf
távolságot hagyván egyik másik között. Ve-
nyigét nem hagytam sokat: három négy ter-
mőfa s egy két sarknövés nekem elég; nem
szeretek 6—8 magfán 5—6 sarkat látni tö-
kémen, kivéve, ha rudasokat akarok csinálni.
Nincs a sok termőfában haszon. A föld maga
nem birja nedvvel tartani, a nap sugára nem
képes közeit megjárni, nem a gerezdek el-
készíteni. Hát az iszonyu napzsám, mibe a szőlő-
lőnek sok fára művelése kerül! Két annyi idő,
két annyi kéz, sokkal több élelem, soványabb
bor, olcsóbb eladási ár!

A szőlő-nemesítést nem ott kezdtettem,
hogy külföldről hozassak 50—60 vagy 100
—200 forint áru szőlőfát és venyigét. Ez el-
járást helytelennek látám, mivel ezen pénz-
tőke négy öt évig nekem egy garas kamatot
sem hoz; sőt a mi szőlőtő elpusztul az uton,
kivész a földben, elmecseveszik éghajlatunk
alatt, ezek által egy része magának a töké-
nek is elvész. A javítás ily módon kezdését
fonák dolognak tartám.

Első az — így gondolkozám — hogy a
javítást, a szaporitást a hazai nemesebb faj-
táinkból eszközöljem; ezek ismerik éghajla-
tunkat, nemes tulajdonuk el van ismerve, jó
jó szőlőt, édes nedvet, zamatos bort adnak,
tehát ezeket kell tulnyomólag termeszteti;
ilyenek a fekete és fejeér járdován, leány, kí-
rály, sómszemű, fekete és fehér boros, róza
és muskatály szőlőfajták — én szaporításaimat

mind ezekből tettem. A rózsaféle fajtákat pedig, mint az ugynevezett gyérsemű vagy rongyos, a lók vagy fehér, a kecskecsű, sat. részenként mind külföldi. Eként szőlőmet és horomat saját belföldi fajokból nem egy fokkal magasabba s tán jóvedelmemet oda emeltem, hogy már most külföldi szőlőfajok szerzésére is fordíthatók néhány forintot. Azonban én ezt mindaddig nem teszem, míg a mi belföldi fajaink a lehető tökélyfokot el nem érték.

Vége, hogy szőlőimnek szép fája, több és elkészültebb termése legyen, meg is trágyáztattam, egy egy tö köré fél vékonyi ganéjt ásatva bé, gazat, töreket, sertés trágyát s a hives helyekre fris szarvasmarhaganéjt is, a föld természetét szerint. S tapasztalásból mondom, hogy nekem több és kellemesebb italu boraim lettek, mint szomszédimnak nem eként mivel szőlőkben; a ki egykor tölem bort vett, azután is megkereste pinczémét, s természetem másokéhoz képest drágábban inkább mint olcsóbban adám el.

Hogy e műtétel általam több évek alatt s bizonyos renddel és elővigyázattal hajtatott végre, hogy a szőlőmunkát mindig idejében és jó móddal tettem meg, s eként állának elő a főbbi eredmények, ugy hiszem, mindenki természetesen fogja találni.

Ennyit szőlőmivelés körüli javításaimról. Bocsnát, hogy hosszura terjedtek fejtegetésem. Én szakértőbektől még hosszabbakat is szivesörömet olvasnék. Mért ne remélnék én is elnézést? Hanc veniam petimus damusque vicissim. J. E.

A mérgezésekről.

(Folytatás és vége.)

Az olajat ónnal és rézzel szokták hamisítani. Olvaszunk fel vízben kénmajt, s azt ugyanannyi mennyiségű olajjal vegyítsük össze; ha a vegyíték megbarnul vagy feketül, az olaj mérgezett.

A tejet is szokták néha hamuzsírral vagy mézzel vegyíteni; ha a téjbe választóvizet csepegtetünk, s habzik, valamelyikkel hamisítva van; ha pedig a téjbe lisztet kevertek, a felforralás után megvastagul; vagy pedig ha finom szövöttek átszűrjük, a szövöttek a liszt lerakódik.

A vaj közé krétát, homokot vagy festéket kevernek; olvaszunk fel a vajat meleg vízben, s a belékevert anyag fenekére száll, vagy felolvad s a vízzel összevegyül.

Még némely más nemű mérgekre figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy azoktól őrizkedhessenek.

A kútak, vermek, pinczék, s régi árnyékszék levegőjét, ha beszívjuk, azokban ölméreg van; szükség tehát azokat előre meggyújtott szalmatekercekkel, vagy a mi legjobb, belézuhtott forró vízzel megtisztítani, mielőtt belémennénk. A széngőz, füstölő üszkők bezárt szobában, a rothadó fa-épületek s penészes falak egészségtelen s halált okoznak a ben lakóknak s alvóknak. Egészségtelenek a rothadó öltöny s ruhadarabok, ha kimosatnak is. Az új épületek, új vakolás, olaj, vagy fűrész-festékek, s más főként zöld vagy vörös színezetek mind mérgesek s ártalmasok. A szobákban ruhaszárítás, s minden a mi erősen illatoz, mint a virágok, burjánok, forrásban lévő anyagok, például: ecet, bor, új szén, ártalmas állapotok s bogarak elleni szerek, kénese s többfélék a benn alvóknak, főként gyermekeknek s betegégyas nőknek igen ártalmasok. A nedves földön, légvonalon, forró napon, holdvilágon, meleg kemenczén alvás hamar megbetegít. A templomokban, miket csak vasárnap nyitnak ki, az ájtatos nép clámosodik, s a gyógyuló beteg, ha oda menyen, hamar visszaesik.

A víz nem mindenütt jó s betegé tesz. Szokás többnyire kút- vagy forrás-vízét inni, de a melynek verhenyeges vagy barnás iszapja van, az rozsa, s a barom nem is iszsa meg.

Nem kell hát az ivóvíz javítására fordítandó fáradságot s költséget sajnálni.

Hol a folyók mellett gyárok vannak, melyekből sok mérges csávat szoktak beléönteni, nem kell ott közel folyókból inni. A kút- s forrás-víz többnyire éles, meszet s vasat tartalmaz. Az ilyen fel kell főzni, hogy a benne lévő idegen részek leülepedjenek. Az ilyenekből keveset kell inni, s inkább ércz- vagy bádög-hordókban fogott esővizet használni. A kénese s sós víz főzéssel sem javítható, s kerülni kell. Poshadt vízből, álló tóvízből, pocsolnyából keveset kell inni, s ha el nem kerülhető, darabosan megfőrt kovácszénnel össze kell vegyíteni s két rétu rongyon átszűrni. A rozsa vizü kútakat meg kell takarítani s tisztán tartani, mert az oly víz, melyben növények s falevelek rothadnak el, egészségtelen. A szivattyus kútaknál is, melyekből a víz érczcsöveken jár ki, előre mindig annyit kell kiszivattyuzni, mielőtt merítenénk, a monnyi a csöbön hátramradni szokott.

A beteges marhák teje is egészségtelen. A rozsa marhaeléd, melyhez tartozik a pálinka-moslé is, hosszas, lappangó s így annál ártalmasabb betegséget okoz. Ily eledeleket tehát, főként mosléot, nem kell enniök adni.

A beteg marha húsa is egészségtelen.

A rozszul füstölt hús, mely nem állott olegendő ideig a füstön, s megfagyott, a későn vagy rozszul füstölt kolbász, véres, májos; a sóltan vagy páczban kevés ideig állott sonka, mely például tavasszal a változó hideg s lágyeleged idöben folytonosan nem füstölödhetett, vagy sokáig egymáson állott, vagy nyersen rakatott el, s főként csontjaik mellett zsirosok, rozsa szaguk: erős mérget tartalmaznak; mely néha gyorsan öl, vagy tartós, alig gyógyítható betegséget okoznak. Hús és sonka megmérgeződik akkor is, ha füstölés helyett fán érelt ecettel kezeltetik. Ha a zsirt, sajtot, régi sonkát, húst stb. egy darab lakmos papírhoz jól hozzá suroljuk, s a papíros megveresedik vagy verhenyegül, bizonyos, hogy ilyen méreggel bírnak.

Az avas-szalonnát, vajat, zsirt, olajat el kell vetni, vagy szükség esetében elsőben hideg vízzel jól ki kell mosni, azután három vagy négy annyi fővö vízbe tenni, tíz percig főzni, aztán kivenni s ismét hideg vízben jól kimosni s aztán a fennebbi módon megpróbálni.

Mindenféle rothadt hús, vér, tojás, gyümölcs, hal, javíthatlan. Egészségtelen nyárban jég közt tartott hús is, ha megveresedett s rendes hús-szagát elvesztette.

A rozszul készített sóltan régi sajt is egészségtelen.

Csupán Würtembergben, mióta a sajtban, zsirban s kolbászban lappangó mérget fölfelezték, sokan kaptak attól halálos betegséget s nyoleczvannál többen haltak meg.

HISTORIÁS ÉNEK

A JELES GYŐZEDELEMRŐL

mint verte meg Mátyás király idejében, Báthori István erdélyi vajda, a király hadával és az Erdély és Magyarország hadával Ali béget, hatvan ezer törökkel

Erdélyben a Kenyérmezőjén

Mikoron írának 1479 szét Kálmán napján.

A Cirusnak notájára

(Ira)

TEMESVÁRI ISTVÁN DEÁK

1569-ben.)

(Folytatás.)

De hogy ez ne legyen készületek hozza, Ne hagyjuk ezeket élnie holnapra, Hanem a mi szabványunk konczról konczra hányja, Még ma a mezőben mind fogytít levágja.

Ó sokaságokat tü ne gondoljátok, Elben sokkal kevesen tü vinit tudtok. Ellenségnék soha hátat nem adtok, Gyakran törököknek nyakokon jártatok.

Nagy bátor szivetek lám tü nektek vagyon, A mellett erőtek győzhetetlen nagyon, Bizzatok Krisztusban, minden fegyvert fogjon, A jelt mikor hallja, ottan előljön.

Csak egy óra mulva bizonyal higgyétek, Am a nagy Kinisi Pállal a vitézek Segítségére jönnek mellénk szép seregek, Azért mü ellenünk nem állhatnak ezek.

Azért magatokban ezt ellökéjétek, Hogy mind halálalig a ránk törő népet, Egyaránt vágjátok pogány törököket, Istennek adjátok a tü neveteket.

Bizonynyal higgyétek, magam is ott leszek Minden ügyetekben, hogy én jelen leszek, Vagy ez nap veletek győzedelmet veszek, Avagy a Krisztusnak vendége én leszek.

Hogy ezen beszédet vajda elvégezte, Az egész nép ötet, hogy jelt adna kérte, Minden vitéz urnak hívségét jelenté, A vajda beszédét a sereg dicséreté.

Azért gyorsasággal a vajda ö népet Elrendelé szépen és bölcsen ö seregét, Négy felé választá ott ö minden népet, Hogy könnyebben megtolhatná ellenségét.

Miért, hogy négyféle nép vala táborban, Magyar, székely, szász és oláh vala abban, Jobb kéz felől vajda szászokat állata, A Maros folyása felől öket hagyta.

Melléjük szászoknak oláhokt adá, Az önnen seregét közükben állata, Bal felől melléje a székelyt állitja, Hátol igen erős álló sereg vala.

Más felől törökek az ö seregeket, Ök is kiszéleszték minden erejüket, De a préda környül sok fegyvereseket, Rendelének oda nagy szép seregeket.

Immár hogy mind a két fel elkészült volna, Egybe rohanának nagy sivalkodásra, Dobok és trombiták zöngnek ropogással, Nagy erősen vimi kezdenek egymással.

Ali bégnék egyik serege indula, Oly nagy rikoltással jobb kézre szakada, Ottan ö lovakat téríték szászokra, Futának mindkét fel a Maros partjára.

Ott nagy emberséget a szászok tevének, Mert sokat pogányban gyorsan levereének, A víz mellett erős viadalt vívének, De törökök mellé ök sokan jövének;

Kiknek rohanását a jó jámbor szászok, Miért hogy kevesebb vala az ö számkok, El nem szenvedheték immár az ö hadok, Ottan hátat adva lön nyomoruságok.

Sokan ö közületek ott levágtának, Az ellenség miatt, sokan meghalának, És miert hogy hátra ök nem futhatának, A Maros vízében sokan borulának.

A többi pedig, kik szaladhatának, Az oláhok közé nagy gyorsan futának, Kikkel pogányokra ök arczsal állának, Nagy vakmerőséggel rájok rohanának.

Ott az oláhok és szászok törökökben, Csak gyorsan nagy sokat keverének verben, Sokat ö közületek a Maros vízébe, Am beugratának lovakkal üzésben.

Azonközben pedig, hogy ezek itt vínak, Bal kézről a szekelek is igen forgódnak, A hadnak két szárnya erősen harcolának, Mindkét felől akkor sokan elhullának.

Mikor hadnak szárnya ellenség sokaságát, Meg nem állhatná az ö ostromolását, Ottan közepire viszi vala magát, Hogy bízvást vágthatná ott a pogányokat.

Harczon mindkét félben sokan elhullának, Törökök szászokban sokat levágtának, És az oláhokban sokan meghalának, Mind vérré vált vala vize a Marosnak.

A fegyveres népet vajda azonközben, A mely önmagával áll vala középben, Am előbb inditá azt török elébe, Itt halld meg, mily dolog lön egy történetbe.

Fegyveres nép előtt a vajda áll vala, Rohanni törökre egyszersmind akara, Ö is lovát épen mint sarkantyuza, Lovastól egyszersmind földre esett vala.

Mihelyt a vitézek ezt eszékbe vévék, Pokol szerencsének jelének itélik, Hogy visszatérnének vajdat arra inték, Ugy, hogy ott a hegyre feltutának kérék.

Báthori felkelvén, nekik felele, Gonosz szerencsének ezt senki se vélje, Mert ki hadakozik Istennek nevében, Semmi gonoszszára nem lehet éltében.

A dolgon, vitézek, meg ne rőttenjétek, Az Isten mü velünk leszen meghiggyétek, Mostan bátor szível engem kövessétek, A mit tölem látok ti is azt tegyétek.

Miglen ezt mondá, oly nagy sietséggel, Rohana törökre ottan merészséggel, Báthoriá népet, hogy az ellenséggel, Erősen vínának vele törökökkel.

Ö nagy rohanását a török serege El nem szenvedheté Ali bégnék népe, De nagy gyorsasággal ottan visszatéret, A bégnék hírelé, hogy e dolog lenne.

Bég négy szép sereget egyszersmind inditá, Kivel vajda népet földre lerontaná,

Derek viadaltól az had nagy két szárnya,
Am ottan megszűnnek had közepre szálla.

Az egész sokaság mind közepre futa,
Rötenességgel egymással ott vada,
Hat sebbel akkor a jó István vajda,
Lovával egymemben megsebbehetett vala.

Itt a magyarokat török közben fogja,
Azért a viadal itt igen nagy vala,
Pogán törökökben számtalan meghala,
Kiknek ő helyekbe meg más sereg állá.

Azonközben pedig, hogy itt harcolának,
Es mind a két félben sokan hullának,
Nagy sok jó vitézek a Kinisi Pállal
Vég Temesvár felől jönnek gyorsasággal.

A jó Kinisi Pál nagy szép seregekkel,
Erdélybe beere alföldi hősökkel,
Mihelyen meglátá, hogy az ellenséggel
Jó Báthori István vana merészéggel.

Jézust kiáltata, törökre indula,
Oly nagy sebességgel reájok rohana,
Hátol törököket hegyellenül vágja,
Számátlan törököt gyorsan lehullata.

Török önmagában már elhitta vala,
Hogy a magyarokat ő ott mind levágja,
Es a győzelem ő nála maradna,
De mihelyen hátol Kinisi Páll látja,

Ali bég azontul ott megrögtent vala,
Mert jó vitézséget Pálnak tudta vala,
Ottan a töröknek serege meg bomla,
Es az ő sok számok kisebbedik vala.

Kinisi Pál vana iten szintén olyan,
Mint sívó ordító hegyellen, orozslán,
Valahová térül, hátat ad a pogán,
Két eles tör vana neki az oldalán.

Igen serény vala ő minden dolgában,
Telhetetlen pogán, véreknéfontásában,
Oly nagy rikoltással ő vana a hadban,
Hogy megrettenének pogányok táborban.

Legottan Kinisi Pál észbe vévő,
Hogy a diadalom lömne keresztlyvé,
Kezde szágaldani István vajda felé,
Ellenség előtte állt ott két felé.

Vajda seregéhez, hogy már jutott vala,
Felszóval kiálta és eképpen szóla:
Szerető szomszédom, jó Báthori István,
Felelj meg énnekem, vagyok Kinisi Pál.

Inkább ellenségnök eltagulásából,
Hogy nem Kinisinek ő kiállításából,
Vajda ám észbe vévő harcától,
Hogy Kinisi jelen volna viadalban.

(Vége köv.)

Uti levelek.

Pest junius végén.

II.

Már egy hét óta mulatok Pesten, Magyarország fővárosában, a hol 7 évvel ezelőtt fordultam meg utóljára, mely idő óta is sokat haladott szépségi tekintetben; azóta készült el a lánczhid, mely a rövid időn elkészülődő alagutal kapcsolatban egyik legjelentékenyebb nevezetessége Buda-Pestnek, pompás s a legújabb izlés szerint épített házak emelkedtek, az új-téri sétány és Szechenyi-liget fái megnöttek, s annyi kényelem és oly sokszerű élvezet kínálkozik itt az embernek, hogy e tekintetben Europa bár mely városa nem sokkal fog rövid időn felette állani Buda-Pestnek.

De különösen a társas éleli, irodalmi és művészeti mozgalmak teszik nevezetessé és érdekessé a magyar ember előtt e várost; a mint mindonütt, ugy itt is a jelenlegi világföntosságú politikai események némű feszült-ségben tartják, de azért nem sok embert tartanak téllenségben vagy hiu ábrándok között.

Az irodalmi mozgalom, kivéven a politikai irodalmat, nem igen volt egykor is élénkebb, s iránya nem más, mint a nemzeti mivelődésre hatni, a finomabb izlést terjesztetni, s a magyar közönséggel a tudományosságotjs megkedveltetni, s e czélban mindnyájan megegyeznek írónk, ha bár némely kérésekben vélemény-különbség s innen eredő pártszínezet nyomait észre nem venni lehetetlen. Szeretnők, ha a kicsinyes érdekek a főczél előtt háttérbe vonulának.

Jól esett a jelenleg működő magyar írók között erdélyi hazámfaira ismerni, milyenek: Kemény Zsigmond, Brassai Samu, Szilágyi Ferencz és Virgil, Gyulai Pál, Urhász György, Komáromi F. Szathmári K. Balás Sándor sat. valóban Erdély elég bajnokot nevelt a nemzeti irodalomnak. Az ifjabbak közül főleg Gyulai Pál közbecsülésben áll, különösen jeles

kritikai dolgozatai szép írói nevet vívtak ki számára.

Az irodalmi művek pártolására nézve mi itt jó hirben állunk; mint az illetők mondják, aránylag Erdélyben több magyar könyv kél el, a lapoknak több előfizetője van mint Magyarországon. Igyekezünk jó hírnevünket megtartani!

A nemzeti muzeum természeti, művészeti és történeli kincsekben 7 év óta sokat gazdagodott. Régiségért, kincstár, természetiek tára, képtár hetenként 4-er áll nyitva a közszemléltre. Vajha egy hazánkia se mulatná el megnézését, a ki feljő.

A közelebbi időben jött létre az állandó műtárlat, hol minden hóban új képek vannak kitéve a közszemléltre.

A műegyesület virágzó állapotban van; számos tagjain végig tekinték, de alig találom néhány erdélyi névre, pedig az 5 pengő évi részvény díjért az ember nem csak ingyen látogathatja a kiállítást, de még nyerhet is 400 pengő és ezen nem sokkal alóli értékű képeket. Nagyon ohajtandó lenne reánk Erdélyi-ekre nézve egy fiók képtárlat felállítására Kolozsvárt.

A nemzeti színházban nem találtam a haladás nyomaira, s koránt sincs oly virágzó állapotban mint 7 év előtt, mit a tévirányban s a rosszul vitt ügy-kezelésnek tulajdonítanak; s talán ez az oka, hogy többnyire üres színházba járogattam. Lesnyievszka, a magyar színház dalszemélyzetének olaszul éneklő prima donnája, vendég szerepeket ad Bécsben; Füredi Carlsbadban mulat, Egressi, Lendvai nem tagjai a nemzeti színháznak, melynek szellemi megalapításában egykor tényezők voltak, ezek előadásában, játékokban ezuttal nem gyönyörködhetem. Jókainét és Lendvainét néhányszor láttam játszani. Bogyá Róza hon leányunkat hallám énekelni Ernániban mint Elvirát, ő honunknak dicsőségére válik, annyi kellemmel, s művészi tökélytel énekel és játszik, a mi bámulattal tölt el a kezdő s már is ennyire haladott művésznró iránt.

Pataki Ferencz.

LEVELEZÉS.

Kalotaszeg jul. 5-kén.

Midőn becses lapjára az előfizetést küldönem, engedje meg a szerkesztő ur, hogy azon meleg felszólalásokért, melyeket lapja a belügyek érdekében tesz, vidékünk méltánylatát kifejezzem. A színházi részvényesek névsora fekszik előttem; s mily fájdalommal látom, hogy még tehetős nőlen földbirtokosaink is csak egy részvényt irtak alá, ép akkora örömrünk lehet a középrend lekesedésében, hol, mint egy Biasini Domokos és neje, ki a magyar írói segélypénztárhoz 400 pftal járult, ide is 10 részvényt irt alá. *)

Egy előfizető.

Décs jun. 28.

Tisztelt szerkesztőség! Mult hó 24-diki „Hetilap“ egyik cikké ellen fölhíva érzi magát városunk az ellene górdított vád alaptalanságát e következendőkben kiemelni.

Az ottan említett polgár, ki két és nem három gyermek atyja, a város dolgában erdővágásra sorja szerint következtvén, az ideitelen s nem ezelőtt egy évvel, kirendeltetett, de gajdosan menve az erdőre, midőn a fejszések egy elévült tölgyet lábáról csaknem leejtenének, alája állott; hasztalan szólítá fel a főerdős, hogy onnan távozzék; megtörtént, hogy a fa reá zuhant, s így tört el bal keze könyökén és jobb lába bokáján feljül.

Városunk a szerencsétlen esetet megtudva, behozatta, ahoz értő sebészével ápolatta, számára gyógyszereket szolgáltatott tulajdon

*) Részünkről azt hisszük, nem lesz a hazában egy, ki a haza iránti kötelezettségét ne ismerné: s azon reményben vagyunk, hogy azon tehetősök becses neve több íveken elő fog jöni. Szerk.

költségén, éjjel nappal örökkel ellátatta, s mint kebelebeli polgártársra közgondoskodást nyújtott, számára hetenként fát vitetett, majorsági pénztárból élelmére költséget utalványozott, s városunk csaknem minden polgára, valamint czéha a fájdalom részvétét egy bizonyos összeg pénzben öszpontosítá, mely 100 forintot jóval feljülhalada, s azt hetenként a szerencsétlennék élelmi szükségéi fedezésére kiadatta, minek isteni gondviselés után következése, hogy a szerencsétlen él, dolgozik, s családja élelme megszerzésére képes; ma is irodámban nálam volt.

A fenn idézett cikkbe irtakat a valódi tény állásával egybeazonosítás után, bírálja meg a tisztelt olvasó közönség.

Id. Pataki Dániel.
polgármester.

H I R F Ű Z É R.

Kolozsvár július 7-kén.

* A helybeli reform. és unit. gymnasiu-mokban a napokban végződtek a közvizsgálatok, s jelenleg az érettségi szigorlatok folynak.

* A mint értesültünk, a gazdasági egyesület csakugyan szándékozik gazdasági gépek és eszközökből kiállítást rendezni a legközelebbi országos vásárra. A gépek egy részét Pestről hozatja Vidacs gyárából, s ezek eladók is lesznek. Gazdasági gépekkel már bíró földbirtokosaink is beszállíthatnák az övéiket ez alkalomra; a mi annyival czélszerűbb lenne, mert tapasztalataik után a gépek haszonvetőségéről s használatáról épen ők adhatnának legbővebb tudósítást. Hogy Rajkánk nem maradjon el a kiállítástól, hiszszük.

* Kövári László „Erdélyi családai“ leírása közben kedvet kapott arra, hogy maga is családot alkosson. Tegnap előit vezetét oltárhoz kellem és szelleműd menyasszonyát Knausz Ivánka kisasszonyt.

* A mint irtuk volt, színházunk körül az építéshez e hét elején hozzá kezdtek. A választmány e munkálatok felvigyázására gazdakul Pál Sándor és Schütz János urakat kérte fel, a kik buzgóságában teljesen bizhatunk. Tehát csak előre, isten és az ügy nevében!

* Köztemetők körül is mozgást vehetni észre; a föntat közevük. Kezdetnek elég; mindenesetre több a legüdvösebb gondolatnál is, a mely arra van kárhoztatva, hogy gondolat maradjon, mint a minőkben nálunk nincs hiány.

* Slezák műlovarársasága naponként játszik, tán nem épen oly nagy közönség előtt, a minőkhez szokott, de még is mindennap meg van az ő publikuma, s eddig tán nincs is oka méltányos panaszra; ha igen, ugy ezt egyedül közönségünk blazirozottóságának tulajdonítsa, mint a melynek a mily kevés a pénze, oly kevés a kedve is folytonosan mulatni.

— Napoleon császár lerontatá Párisban a Temple épületét, a hol XVI. Lajos és családja fogva ült volt kivégzetése előtt. Az épület helyén nyilvános tér lesz, s emlék fog emelkedni a kivégzett király, Marie Antoniete s gyermekeiknek.

— Hallomás szerint a m. cultusministerium az eddigi tanrendet még egy évre meghosszabbítja.

— Pesten közelebről tetemes mennyiségű gabonát vásároltak Prága számára, a hol a meglevő készlet aratásig sem ért volna ki.

— Az orosz czár f. hó 6-kán ülte 58 születési napját.

— A budai hegyeken a szőlő virágzása kecsgetelő, s jó bortermő évet ígér. A szőlővésznek még semmi nyoma.

— Szeged tájékán az aratást már elkezdték. Szalma kevés lesz, de annál több mag; általában a legszebb terméstről tudósítanak onnan.

Harmadik közlemény

a színházi részvények gyűjtéséről.

b. Szentkeresztly Zsigmond ivén vett:

b. Szentkeresztly Zsigmond 1 dar. részvényt.

b. Szentkeresztly Zsigmondné 1. „ „

Ifj. Ujfalvi Samu ivén:
Ujfalvi Samu 1 dar. r. Ifj. Ujfalvi Samu 1 d.
Grosz Gusztáv ivén:
Reich Károly 1. r. Kapdebő Simon 1 d.
Fogarasi Demeter 1. Grosz Gusztáv 1.
Fosztó Ferencz ivén:
Dindár József 1. Sárpatoki Zsigmond 1.
Grosz Ferdinánd ivén:
Gr. Eszterházy Dénes 1 dar. r. gr. Eszterházy István 2 d. r. gr. Eszterházy János 1 d. gr. Eszterházy Miquel 1. Id. gr. Karacsai Sándor 1. gr. Bánffy József 1. Ládai Ágoston 1. Klein Frigyes 1. Pintye Samu 1. Ifj. Pataky József 1. Muráth Márton 1. Keményfi József 2. Dota István 1. Tompa Simon 1. Enyedi László 1. Klatrobert János 1. Schütz József 1. D' Andre Ferencz 1. Grosz Ferdinánd 1.
Tolnai Gábor ivén:
Kebelei Nagy Samu 1. Décsi Sándor 1. Filep Sándor 1. Ifj. Décsi Domokos 1.
Együtt 35 dar. r.
Melyhez hozzáadván az előbbeni két közleményben kiírt . . . 133 dar. r.
Beküldetett a mai napig összesen 168 dar. r.
Koloszvárt jul. 7-én 1854.
Az erdélyi magyar nemzeti színház felügyelő bizottsánya.

Felhívás.

Az erdélyi orsz. gazdasági egyesületnek f. hó 27-kén Kolozsvárt (a casinó teremében) nagy közgyűlése tartatván, minden részvényes és ügybarát a megjelenésre annyival is inkább meghívatik, minthogy a gyűlés tárgyait az egyesület igen életbe vágó ügyei teendik.
Koloszvárt jul. 6-kán 1854.
Nagy Ferencz, jegyző.

TÁRCZA.

Vegyések.

sz. * Tolvajtartási költség. A prestani fenylőház predikátora Angliában kimutatta, hogy az angol közönségnek 15 zsebtolvaj tartása eddigelő 26,000 font sterlingbe (mintegy 180,000 tallérba) került. E 180,000 tallérból éventeként ha csak ezer tallért fordítottak volna is azon 15 zsebtolvaj fejének és szívének idejében kiképzésére, erkölcsi nevelésére, az évenkénti bizonyos nyereség lenne 179,000 tallér, a 15 pár becsületes kéz után tehát 10,000 tallér haszon, ide nem számítva azt, hogy azon egyének erkölcsöse egy jól kamatozási tőkepenzzé vált volna.

sz. * Angol lelkiismeretesség. Tudva van mi szorosan ragaszkodnak az angolok a törvény betűjelméhez, mely a minap megint neveléses alakban nyilvánult. Egy gazdag francia kivándorlott egyik angol bankba tetemes összeget tett bé, azon határozott kifejezéssel, hogy azt csupán neki személyesen fizessék ki. Nem sokára azután megholt, s örökösei azt híveik, hogy a letett pénz kivételére a banknál csak meg kell jelenniük s tüstént kikapják. Azonban a bank a hiteles halotti bizonyítvány daczára is ellenvéleményben volt, s nem tartá azt elegendőnek arra, hogy a meghaltal tett költsönös egyezmény kötelezetése alól magát feloldozhassa. Az örökösök a törvényszékhez folyamodtak, de az is a szavakhoz ragaszkodván, a bankkal egy véleményben volt, s hogy a dolgot kiegyenlíthesse, megparancsolta, a meghaltal kiadatni. Erpársájába a bankba vitelni, hol a pénz tulajdon jelenlétében ki fog fizettni, mivel maga úgy kívánta.

sz. * Arany van mindenütt. Nem hiányzik a bizonyítások, hogy az arany a földben szét-szórva mindenütt található, s erről Párisban a pénzverőháznál egy idegen érdekes vegytani monda kering. A fák, bokrok, s nevezetesen a szőlőtöke a földből tápnedvet szívják, mik a fa törzsökébe bearakodnak. Ha a szőlővénnyek hamuá égettelnek, s a hamu vegytanilag kezelik, abban bizonyos mennyiségű arany található, mely a növényt tápláló földben rejlett Kogaláb Sage tanár ezen működés által annyi aranyat kapott, hogy abból 5 husz frankos pénzt verethetett. Meg kell jegyeznünk, hogy e szép tudományos vizsgálódás mint iparműködés általában nem nyereséges, mert a költséget a nyereséggel számítva, darabja 120 frankba kerül, s így a költség a nyereséget négyszer ötször haladja meg. sz. * Figyelemre méltók az emberiném életéből. E földön mintegy ezermillió ember él. Ennek fele (meg pedig a nagyobb) 3064 különböző nyelvet beszél, s e közt több mint 1100 fele vallást tanítanak. A húzép életkor a 33 1/2 év. A szülöttek negyed része 7, fele 17 éves kora előtt hal meg. Száz ember közül csak 6 el 60 éven feljül, s ezer közül csak egy éri meg a száz évet, öt százéves emberből csak egy éri el a nyolcvan évet. Az ezermillió emberből éventeként több hal el 330 millióval, naponként 91,000-nél; óránként meghal 3730, s minden perczen 60, s tehát minden másodperczen egy. E veszteség, a saporodás által szintén azon mértékben pótolódik ki. Ha a születetek száma valahol több, másutt azon mértékben mulja feljül az elhaltak a születetek számát. A szülés emberek a törpéknél tovább élnek. A nők 50 éves korukig több életével bírnak mint a férfiak, azon túl kevesebb. A törvényes házasság nélküli násulás úgy áll mint a 75 az ezerhez. Legtöbb házasság az éjnap egyenlítő után június és december közt történik. A tavaszi gyermekek életérőteljesebbek, mint az év több részeiben születettek. A születés és halál inkább éjjel mint nappal történik. A férfiak negyed része alkalmas fegyverviselésre, de egy század résznek alig van hajlama vérontó harazokra egyesülni. A harc s gyilkolás csupa socialis hajlam. Mentől miveltebb egy társaság, egy vidék, egy tartomány, annál nagyobb az életéri tartósság s egészség. Csak mese, hogy az emberiném a mivelődés elkorcsosítja, gyengitené. Mentől inkább halad elő a tisztaság, természetismeret, ipar, mivelődés, fényűzés, annál kevesebb betegség uralkodik, annál hosszabb az élet. A dögvész, ragály s cholera erőtlen ott, hol tiszta lég, mivelte életmód, jó víz, utczatisztaság van. A középb időben, s mint most keleten, s a vadak közt, az emberiném felét gyakran dögvész ragadta el.

reséggel számítva, darabja 120 frankba kerül, s így a költség a nyereséget négyszer ötször haladja meg. sz. * Figyelemre méltók az emberiném életéből. E földön mintegy ezermillió ember él. Ennek fele (meg pedig a nagyobb) 3064 különböző nyelvet beszél, s e közt több mint 1100 fele vallást tanítanak. A húzép életkor a 33 1/2 év. A szülöttek negyed része 7, fele 17 éves kora előtt hal meg. Száz ember közül csak 6 el 60 éven feljül, s ezer közül csak egy éri meg a száz évet, öt százéves emberből csak egy éri el a nyolcvan évet. Az ezermillió emberből éventeként több hal el 330 millióval, naponként 91,000-nél; óránként meghal 3730, s minden perczen 60, s tehát minden másodperczen egy. E veszteség, a saporodás által szintén azon mértékben pótolódik ki. Ha a születetek száma valahol több, másutt azon mértékben mulja feljül az elhaltak a születetek számát. A szülés emberek a törpéknél tovább élnek. A nők 50 éves korukig több életével bírnak mint a férfiak, azon túl kevesebb. A törvényes házasság nélküli násulás úgy áll mint a 75 az ezerhez. Legtöbb házasság az éjnap egyenlítő után június és december közt történik. A tavaszi gyermekek életérőteljesebbek, mint az év több részeiben születettek. A születés és halál inkább éjjel mint nappal történik. A férfiak negyed része alkalmas fegyverviselésre, de egy század résznek alig van hajlama vérontó harazokra egyesülni. A harc s gyilkolás csupa socialis hajlam. Mentől miveltebb egy társaság, egy vidék, egy tartomány, annál nagyobb az életéri tartósság s egészség. Csak mese, hogy az emberiném a mivelődés elkorcsosítja, gyengitené. Mentől inkább halad elő a tisztaság, természetismeret, ipar, mivelődés, fényűzés, annál kevesebb betegség uralkodik, annál hosszabb az élet. A dögvész, ragály s cholera erőtlen ott, hol tiszta lég, mivelte életmód, jó víz, utczatisztaság van. A középb időben, s mint most keleten, s a vadak közt, az emberiném felét gyakran dögvész ragadta el.

Agio. Bécs jul. 3-kán: arany 33 1/2; ezüst 27 1/2.

H I R D E T É S E K.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(309)

Dr. Hartung-féle cs. kir. szabadalmazott

CHINAHEJ-OLAJ,

a hajnövet megtartására és szépitésére;

egy üveg használati utmutatással együtt 50 pkr.
NÖVÉNY-HAJKENŐCS,

a hajnövés fölélesztésére és erősítésére; egy köcsög használati utmutatással együtt 50 pkr.

A dr. Hartung-féle hajnövesztő-szerek, bebizonyult kitűnő jó tulajdonságaik s jutányos áraik által igen kedvezőleg különböznek az oly sok részről dicsért macassar-, lapgyökér- s minden más egyéb hajolaj és hajkenőcsöktől, s e szerint azok mellán mint e nembn a **jobb és legjutányosabk** lelkiismeretesen ajánlat-hatnak. Ez iránti kimerőbb leírások ingyen szolgáltatnak, és magok a szerek valódi és nem hamisított állapotban kaphatók **Koloszvárt egye-dül a WOLFF testvérek** gyógyszerüzében, valamint Szebenben: Zóhrer Ferencz-nél, Brassóban: Stenner, Hoffmann és Konopaseknél, M. Váshelytől: Fogarassy Demeternél és Segesvárt: Misselbacher J. B-nél található.

(409)

(1-3)

Örökségi idézés.

Koloszvári születésű, de innen több évekkel ezelőtt eltávozott özvegy Szabó Mihályné, született Debrecezi Sára, néhai édes apjáról kolozsvári polgár és mészaros Debrecezi Mihályról réa maradt örökségi részének átvételére egy évi határ idő alatt leendő haza-jövetelre oly módon idéztetik, hogy

ha a kitűzött idő alatt alább írt hatóság előtt megjelenni, vagy életben létéről ezt értesíteni elmulatna, annak eltöltével az általános polgári törvénykönyv 277-ik §-sa értelmében meg holtanak fog nyilvánítani, s örökségi illetősége két gyermekei között szét fog osztatni.

A kolozsvári tanácsból jul. 1-én 1854.

Wendler Frigyes. mk. ideiglenes polgármester.

411)

Biztosítási

J E L E N T E S.

A cs. kir. ausztriai első biztosítási egyesület főügynöksége Bécsben ezennel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy közbéjött körülmények miatt az eddig Tilsch János ur által képviselt ügynökséget Koiozsvárt

KNAUSZ ANTAL ÖZVEGYE fűszerkereskedésére, (a fekete kutyához) ruházta át. Tisztelettel felszólítanak tehát e biztosítási egyesület minden eddigi tagjai s mindazok, a kik jószágait biztosítani akarják, hogy ez ügyben az említett jó hírbn álló kereskedéshez fordulni méltóztassanak, a hol a szükséges utasítást a legszívesb készséggel megnyerik.

Egyszermind bátor alóírt főügynökség az aratás közeledtével a föld-birtokos, gazda, haszonbérlo s a mezzei gazdasággal foglalkozó más urakat gabona- és takarmány-készleteik biztosítására fölhívai.

Ha az ily készlet szabadban asztalokban vagy boglyákban van, biztosítási díj 100 pft után 1 ft vagy 1% fizetendő; csürben, szinben, vagy fedél alatt, ha az ily épület köből van és cseréppel fedve 100 pft után 15 krt, ha fából van építve és cseréppel fedve 24 krt, ha köből van és zsendelylyel fedve 36 krt, ha fából van építve és zsendelylyel fedve 48 krt, ha fából van építve és szalmával fedve: 100 pft után fizet 60 krt három hóra.

Bebizonyítására, minő terjedelmes lendületet vettek ügyeink, szolgáljon az, hogy ezen 1828 óta fennálló s **3,874,908 pft. 26 kr.** tökével és tartalék alappal ellátott egyesület, mult évben január 1-től december végéig

484,349,081 pft

tökét biztosított s ez idő alatt fizetett: tuzkárókért . . . 423,302 f. 25 kt. szállítási és jégkárókért 128,889 f. 38 ..

Összesen 552,192 f. 3 kt. Minthogy az igazgatóság az eddig gyakorolt biztosításokon kívül tuz ellen — épületekre, gazdasági készletekre, gabonára szalmájában, szénára, istállókra, raktárakra, butorokra stb. szóval mindenre, a mi tuz által elrontható, tovább szállított javakra vizen és szárazon, — ezentül élet-, jövdelem- és kiállítás biztosításokat is elfogad, ezennel felhívja a tisztelt közönséget ezekre is, s megjegyzi, hogy valamint a főügynökségnek, a kékvárosnál 120 sz. alatt, valamint alábbírt ügynökségnek többé értesítést és felvilágosító iratokat nyerhetni, s beállítás nyilatkozatokat tehetni.

Az egyesületnek ügynökei: Brassóban: Bogner D. G.; Szász-Sebesen: Bosnyák A. öz. és Simon; K. Fejervárt: Barbu G.; Boitzán: Bárdossy G.; Vizakán: Gunness Károly; Dézsen: Galgóczy Antal; Sz. Udvarhelyt: Hickmann Gusztáv; Abrudbányán: Hermann M.; Sz. Régenben: Hellwig Károly; Zalathán: Jurenits Pál; Balásfalván: Govrig Tódor; Csik Sz. Mártonban: Lancelky Ferencz; Szerdahelyt: Löv József; Sz. Somlyón: Lang Móritz; Köhalmaban: Meskó D. A.; Berethalomban: Maurer Mihály; Déván: Iza Moldován; Szamosujvárt: Novák C. G.; Offenbányán: Nigrinyi Károly; Beszterczen: Schanckebank János; N. Enyeden: Salmen Frigyes; Erzsébetvárosban: Schmidt András; Kolozsvárt: Knausz Antal öz.; Tordán: Timár József; Medgyessen: Wachsmann; Segesvárt: Weisz János; Köröshányán: Veres Albert; B. Hunyadon: Zakariás Kristóf.

A főügynökség in Szebenben Szaluszky Constantinnál. Nagy piac 120. kék városház.

A kereskedelmi és iparkamara befolyása mellett szerkeszti BERDE ÁRON, tanár. —

Nyomatott a rom. kath. lyc. könyvnyomintézte betűivel.